ଦଲୀପ ସିଂହ

1960
ଜୁଲାଇ 28

ବନାମ

ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

(ପି. ବି. ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର୍, କେ. ଏନ୍. ୱାଞ୍ଚୁ, ଏମ୍. ହିଦାୟତୁଲ୍ଲା, କେ. ସି. ଦାସ୍ ଗୁପ୍ତା ଏବଂ ଜେ. ସି. ଶାହ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ରାଜ୍ୟ ସେବା - ଅଧିକାରୀ, ତାଙ୍କର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର - ଯଦି ସେବାରୁ ବରଖାସ୍ତ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ ବୁଝାଯିବ - ପରୀକ୍ଷଣ - ପଟିଆଲା ରାଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀ, 1931, ନିୟମ 278 - ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 (2)।

ପେପ୍ସୁ ରାଜପ୍ରମୁଖଙ୍କ 18 ଅଗଷ୍ଟ, 1950 ର ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବରେ ସେବାରୁ ଅବସର ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଥିଲା:

"ମହାମହିମ ରାଜପ୍ରମୁଖ ପେପ୍ସୁ ଆରକ୍ଷୀ ମହାନିରୀକ୍ଷକ ସର୍ଦ୍ଦାର ଦଲୀପ ସିଂହ (ଛୁଟିରେ ଥିବା) ଙ୍କୁ 18 ଅଗଷ୍ଟ, 1950 ଠାରୁ ପ୍ରଶାସନିକ କାରଣରୁ ସେବାରୁ ଅବସର ଦେଇଛନ୍ତି"।

ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଦୋଷାରୋପ ଗଠନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ କେବଳ ତାଙ୍କ ଦୃଢ ଦାବି ପରେ ତାଙ୍କୁ କେତେକ ଦୋଷାରୋପ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା । ପଟିଆଲା ରାଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀ, 1931 ର ନିୟମ 278, ଯାହା ସେତେବେଳେ ବଳବତ୍ତର ଥିଲା, ନିମ୍ନମତେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ: -

"278. ପେନସନ୍ ପାଇବାକୁ ଥିବା ସମସ୍ତ ବର୍ଗର ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ପେନସନ୍ ପାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ପେନସନ୍ ମଞ୍ଜୁର ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ରାଜନୈତିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣରୁ ପେନସନରେ ଥିବା ଯେକୌଣସି କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅବସର ଦେବାର ଅଧିକାର ରାଜ୍ୟ ନିଜ ପାଖରେ ରଖିଛି"।

ଆବେଦନରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲା ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 (2) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସେବାରୁ ଅପସାରଣ କିମ୍ବା ବରଖାସ୍ତ କରିବା ଭଳି ଥିଲା କି ନାହିଁ । ବିଚାରଣୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ।

ଏହା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଏକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ଆଦେଶ ସେବାରୁ ଅପସାରଣ କିମ୍ବା ବରଖାସ୍ତ କରିବା ଭଳି ଥିଲା କି ନାହିଁ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ପରୀକ୍ଷଣ ହେଲା - (1) ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହା ଦଣ୍ଡବିଧାନ ମାଧ୍ୟମରେ, ଏକ ଦୋଷାରୋପ ମାଧ୍ୟମରେ କିମ୍ବା ଆରୋପଣ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ, ଯାହାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗର ଆଧାର କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ (2) ବରଖାସ୍ତ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୂର୍ବରୁ ଅର୍ଜିତ କୌଣସି ଲାଭରୁ ଅଧିକାରୀ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ କି ନାହିଁ।

ଶ୍ୟାମଲାଲ ବନାମ ୟୁ. ପି. ରାଜ୍ୟ, [1955] 1 S.C.R. 26 ଏବଂ *ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ସୁଭାଗଚାନ୍ଦ ଦୋଶୀ,* [1958] S.C.R. 571, ମାମଲାଦ୍ୱୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି।

ଏହିପରି ବିଚାର କଲେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପାରିତ ଆଦେଶ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 (2) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସେବାରୁ ବରଖାସ୍ତ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ।

ମନ୍ଦ ଆଚରଣ କିମ୍ବା ଅପାରଗତାର କୌଣସି ଦୋଷାରୋପ ଆଧାରରେ ଏହି ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରି ଜଣା ପଡ଼ିନଥିଲା ଏବଂ ନିୟମ 278 ଅନୁଯାୟୀ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାରେ ଏପରି କୌଣସି ବିଚାର ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଇପାରେ ବୋଲି ଥିବା ତଥ୍ୟ ଉକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଦୋଷାରୋପ କିମ୍ବା ଆରୋପଣ ନଥିଲା, ଏବଂ ଅର୍ଜିତ କୌଣସି ଲାଭ ହରାଇବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ କାରଣ ସ୍ୱୟଂ ଏହି ନିୟମଟି ଅବସର ପରେ ପେନସନ୍ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲା ଏବଂ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ବାସ୍ତବରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପେନସନ୍ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା।

ଏହା କହିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ ଯେ ଯେହେତୁ ଏହି ନିୟମଟି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ପାଇଁ କୌଣସି ବୟସ ସ୍ଥିର କରିନଥିଲା, ତେଣୁ ଏହା ଅଧୀନରେ ପାରିତ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ଆଦେଶ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 (2) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ବରଖାସ୍ତ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ସୁଭାଗଚାନ୍ଦ ଦୋଶୀ, [1958] S.C.R. 571, ମାମଲାଟିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 235/1958।

1960
ଦଲୀପ ସିଂହ
ବନାମ
ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ପଟିଆଲାସ୍ଥିତ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ନଭେମ୍ବର 21, 1953 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ନିୟମିତ ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 11/1954 ରେ ପୂର୍ବତନ ପେପ୍ସୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅକ୍ଟୋବର 18, 1956 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରିରୁ ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ *ଗୋପାଳ ସିଂହ* ଏବଂ *କେ. ଆର୍. କ୍ରିଷ୍ଣାସ୍ୱାମୀ*।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ତରଫରୁ *ଏନ୍. ଏସ୍. ବିନ୍ଦ୍ରା* ଏବଂ *ଡି. ଗୁପ୍ତା*।

1960. ଜୁଲାଇ 28. ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା -

ଆବେଦନକାରୀ ଦଲୀପ ସିଂହ 1916 ମସିହାରେ ପଟିଆଲା ରାଜ୍ୟର ସେବାରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ ଏବଂ 1946 ମସିହା ଜୁନ ମାସରେ ସେ ଆରକ୍ଷୀ ମହାନିରୀକ୍ଷକ ପାହ୍ୟାକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୋଇଥିଲେ । ପେପ୍ସୁ ରାଜ୍ୟ ଗଠନ ପରେ ତାଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ନବଗଠିତ ରାଜ୍ୟର ପୋଲିସ ସେବାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେଠିକାର ଆରକ୍ଷୀ ମହାନିରୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପଦବୀରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ଥିବା ସମୟରେ ସେ 1949 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସ 18 ତାରିଖ ଠାରୁ 1950 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସ 17 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛୁଟିରେ ରହିଥିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ 18, 1950 ରେ, ରାଜ୍ୟର ରାଜପ୍ରମୁଖଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଶବ୍ଦରେ ଏକ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା:-

"ମହାମହିମ ରାଜପ୍ରମୁଖ ପେପ୍ସୁ ଆରକ୍ଷୀ ମହାନିରୀକ୍ଷକ ସର୍ଦ୍ଦାର ଦଲୀପ ସିଂହ (ଛୁଟିରେ ଥିବା) ଙ୍କୁ 18 ଅଗଷ୍ଟ, 1950 ଠାରୁ ପ୍ରଶାସନିକ କାରଣରୁ ସେବାରୁ ଅବସର ଦେଇଛନ୍ତି"।

ଏହି ଆଦେଶର ଏକ ନକଲ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ 1950 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 19 ତାରିଖରେ ଆବେଦନକାରୀ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ସଚିବଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖି କହିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ଅବସର ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାୟ 50,000 ଟଙ୍କା ଯାହା ସେ, ଏହି ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ, ତାଙ୍କ ଦରମା ଏବଂ ଭତ୍ତା ଇତ୍ୟାଦି ଭାବରେ ଅର୍ଜନ କରିଥାନ୍ତେ, ଏବଂ ତାଙ୍କ ପେନସନ୍ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିଲା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ଅପସାରଣ କରିବା ଭଳି ଅଟେ । ସେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ଯେଉଁ ଆଧାରଗୁଡ଼ିକ ସରକାରଙ୍କୁ ତାଙ୍କୁ ଅପସାରଣ କରିବା ବିଷୟରେ ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାକୁ ପ୍ରରୋଚିତ କରିଥିଲା ସେଗୁଡ଼ିକ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ଉଚିତ ଥିଲା । ଶେଷରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 30, 1951 ରେ ସରକାର ତାଙ୍କ

ବିରୋଧରେ ଆସିଥିବା ଦୋଷାରୋପ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁ ଆଧାରରେ ସରକାର ପ୍ରଶାସନିକ କାରଣରୁ ତାଙ୍କୁ ଅବସର ଦେବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ । ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 80 ଅନୁଯାୟୀ ନୋଟିସ ଜାରି ହେବା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ପେପ୍ସୁ ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପଟିଆଲାସ୍ଥିତ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରି ଘୋଷଣା କରେଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଗଷ୍ଟ 16, 1950 ଏବଂ ଅଗଷ୍ଟ 18, 1950 ର ଆଦେଶ, ଯଦ୍ୱାରା "ବାଦୀଙ୍କୁ ପେପ୍ସୁର ଆରକ୍ଷୀ ମହାନିରୀକ୍ଷକ ପଦରୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ, ଅବୈଧ, ଅସିଦ୍ଧ, କ୍ଷମତାତୀତ ଏବଂ ଅକାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଅଟେ ଏବଂ ବାଦୀ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଆରକ୍ଷୀ ମହାନିରୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ସେବାରେ ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅଗଷ୍ଟ 18, 1950 ଠାରୁ ତାଙ୍କ ବକେୟା ଦରମା ଏବଂ ଭତ୍ତା ପାଇବାକୁ ସେ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି, ଏବଂ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବା ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦରମା ଏବଂ ଭତ୍ତା ପାଇବା ଜାରି ରଖିବାର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ରହିଛି; ଏବଂ 26,699-13-0 ଟଙ୍କାର କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର ସୁଧ ପାଇଁ ଏକ ଡିକ୍ରି ପାଇବାକୁ ସେ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି" ।

ଯେଉଁ ମୁଖ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଉପରେ ଏହି ମକଦ୍ଦମାଟି ଆଧାରିତ ଥିଲା, ତାହା ଥିଲା ଯେ 1950 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 18 ତାରିଖର ଆଦେଶଟି ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 (2) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ସେବାରୁ ଅପସାରଣ କରିବା ଭଳି ଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ସେବା ସମାପ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପାଳନ କରାଯାଇନଥିବାରୁ ତାହା ଆଇନତଃ ଅସିଦ୍ଧ ଏବଂ ଅକାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା ରାଜ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ବାଦୀଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ଅବସର ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ଅପସାରଣ କରାଯାଇନଥିଲା, ତେଣୁ ଏଠାରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 ର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ନଥିଲା । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ, ବିଚାରଣୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଯେ ବାଦୀଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବେ ଅବସର ଦେବା ଆଦେଶଟି ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ଅପସାରଣ କରିବା ଭଳି ଥିଲା ଏବଂ ଯେହେତୁ ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଆବଶ୍ୟକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଏହା ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେହି ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ସେବାର ସମାପ୍ତି ଆଇନତଃ ଅସିଦ୍ଧ ଥିଲା । ତଦନୁସାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବାଦୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଡିକ୍ରି ଜାରି କରି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ ଅଗଷ୍ଟ 18, 1950 ରେ ସରକାରଙ୍କ ଯେଉଁ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ବାଦୀଙ୍କୁ ପେପ୍ସୁର ଆରକ୍ଷୀ ମହାନିରୀକ୍ଷକ ପଦରୁ ଅପସାରଣ କରାଯାଇଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ, ଅବୈଧ, ଅସିଦ୍ଧ ଏବଂ କ୍ଷମତାତୀତ ଏବଂ ଅକାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଥିଲା ଏବଂ ବାଦୀ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଆରକ୍ଷୀ ମହାନିରୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ସେବାରେ ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅଗଷ୍ଟ

18, 1950 ଠାରୁ ତାଙ୍କ ବକେୟା ଦରମା ଏବଂ ଭତ୍ତା ପାଇବାକୁ ସେ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି, ଏବଂ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବା ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦରମା ଏବଂ ଭତ୍ତା ପାଇବା ଜାରି ରଖିବାର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ରହିଛି ଏବଂ 26,699-13-0 ଟଙ୍କାର କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବା ପାଇଁ ଏକ ଡିକ୍ରି ପାଇବାକୁ ସେ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ ପରେ, ପେପ୍ସୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାରଣୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସହ ଅସହମତି ପ୍ରକାଶ କରି ବିଚାର କରିଥିଲେ ଯେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବେ ଅବସର ଦେବା ଆଦେଶଟି ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସେବାରୁ ଅପସାରଣ କରିବା ଭଳି ନଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବାଦୀଙ୍କ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ।

ଆମ୍ଭ ସମ୍ମୁଖରେ ବାଦୀଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ ଅବସର ଆଦେଶଟି ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ସେବାରୁ ଅପସାରଣ କରିବା ଭଳି ଥିଲା । ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଯେ ପଟିଆଲା ରାଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 278, ଯାହା ଅଧୀନରେ ସରକାର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ଆଦେଶଟି ଦେଇଥିବାର ଜଣା ପଡୁଥିଲା, ତାହା ଆଉ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନଥିଲା । ଏହା ଜଣା ପଡ଼େ ଯେ ପେପ୍ସୁ ରାଜ୍ୟ ସେବାଗୁଡ଼ିକରେ ପଟିଆଲା ରାଜ୍ୟର ସେବାଗୁଡ଼ିକର ସଦସ୍ୟମାନେ ଏକୀକୃତ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ପଟିଆଲା ରାଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀ ସେହି ରାଜ୍ୟର ସେବାଗୁଡ଼ିକର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପରିଚାଳିତ କରୁଥିଲା, ଯାହା ସମୟ ସମୟରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିଲା । ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସଂଶୋଧିତ ନିୟମଗୁଡ଼ିକରେ ନିୟମ 278 ଭଳି କୌଣସି ନିୟମ ନାହିଁ । ପଟିଆଲା ରାଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 278 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶବ୍ଦରେ ଥିଲା: -

"278. ପେନସନ୍ ପାଇବାକୁ ଥିବା ସମସ୍ତ ବର୍ଗର ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ପେନସନ୍ ପାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ପେନସନ୍ ମଞ୍ଜୁର ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ରାଜନୈତିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣରୁ ପେନସନରେ ଥିବା ଯେକୌଣସି କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅବସର ଦେବାର ଅଧିକାର ରାଜ୍ୟ ନିଜ ପାଖରେ ରଖିଛି" ।

ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଯଦିଓ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଯେ ରାଜନୈତିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣରୁ ପେନସନରେ ଥିବା କୌଣସି କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅବସର ଦେବାର ଅଧିକାର ରାଜ୍ୟ ନିଜ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖିବାର ନିୟମଟି ନୂତନ ନିୟମଗୁଡ଼ିକରେ ନଥିଲା, ତଥାପି ସେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଏହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଅଗଷ୍ଟ 18, 1950 ପୂର୍ବରୁ ନିୟମ 278 ରେ କୌଣସି ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଯାତାୟତ ଭତ୍ତା ନିମନ୍ତେ ସଂଶୋଧିତ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ 1946 ମସିହାରେ ନୂତନ ନିୟମଗୁଡ଼ିକର ଖଣ୍ଡ II ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା; ଏବଂ ବେତନ ଏବଂ ଭତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ 1947 ମସିହାରେ ଖଣ୍ଡ I ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ ଆମ୍ଭେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛୁ ଯେ 1952 ମସିହାରେ ବେତନ ଏବଂ ଛୁଟି ନିୟମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପେପ୍ସୁ ସେବା ନିୟମାବଳୀର ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ସେହି ବର୍ଷ, ପେପ୍ସୁ ରାଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀର ତୃତୀୟ ଖଣ୍ଡ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ପେନସନ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମ ଥିଲା । ଏହି ଖଣ୍ଡର ମୁଖବନ୍ଧରେ ଆମ୍ଭେ ଏହି ବିବୃତ୍ତି ପାଉଛୁ: -

"ବେତନ, ଭତ୍ତା, ଛୁଟି, ପେନସନ୍ ଏବଂ ଯାତାୟତ ଭତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପଟିଆଲା ରାଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀର ସଂଶୋଧିତ ସଂସ୍କରଣ 1931 ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଯାତାୟତ ଭତ୍ତା ନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 1946 ମସିହାରେ ତାହା ପଟିଆଲା ସେବା ନିୟମାବଳୀ, ଖଣ୍ଡ II ଭାବେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ସେହିଭଳି, ବେତନ, ଭତ୍ତା ଏବଂ ଛୁଟି ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧିତ ସଂସ୍କରଣ (1931) ରୁ ବାହାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 1947 ମସିହାରେ ତାହା ପଟିଆଲା ସେବା ନିୟମାବଳୀ, ଖଣ୍ଡ I ଭାବରେ ମୁଦ୍ରିତ ହୋଇଥିଲା । ପେନସନ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନ୍ୟ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ସଂଶୋଧିତ ସଂସ୍କରଣ (1931) ରେ ଜାରି ରହିଥିଲା ଏବଂ ସଂଶୋଧନ ସ୍ଲିପ ଜାରି କରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଦ୍ୟାବଧି ଜାରି ରଖାଯାଇଥିଲା । 20-8-48 ରେ ପଟିଆଲା ଏବଂ ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ସଂଘ ଗଠନ ହେବା ପରେ, 2005 ର ଅଧ୍ୟାଦେଶ ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ୱାରା ଏହି ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଘର ସମଗ୍ର ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପ୍ରକାଶନର ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ନକଲସଂଖ୍ୟା ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରସଙ୍ଗ ପାଇଁ ଏହାର ଅଭାବ ହେତୁ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ବହୁତ ଅସୁବିଧା ଅନୁଭୂତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଏହାକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ପାଇଁ ଏହି ପ୍ରକାଶନକୁ ସଂଶୋଧନ ଏବଂ ପୁନଃମୁଦ୍ରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଲା"।

ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ଯେ 1952 ମସିହାରେ ପେପ୍ସୁ ସେବା ନିୟମାବଳୀର ଖଣ୍ଡ III ର ପ୍ରକାଶନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପଟିଆଲା ରାଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀର 1931 ସଂସ୍କରଣରେ ଥିବା ପେନସନ୍ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ପେପ୍ସୁ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ରହିଥିଲା । ତେଣୁ ଏହା ବିଚାର କରିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଯେ 1950 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 18 ତାରିଖରେ ନିୟମ 278 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବଳବତ୍ତର ରହିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ପେପ୍ସୁ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିଲା । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ, ଏହି 1952 ସଂସ୍କରଣରେ ମଧ୍ଯ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା "ରାଜନୈତିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣରୁ ପେନସନରେ ଥିବା ଏହାର କୌଣସି କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅବସର ଦେବାର ଅଧିକାର" ର ଏହି ସଂରକ୍ଷଣ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି (ଅଧ୍ୟାୟ V, ନିୟମ 10 ଦେଖନ୍ତୁ) । 18 ଅଗଷ୍ଟ, 1950 ରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲାରେ ନିୟମ 278 ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ତେଣୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିତ୍ତିହୀନ ଅଟେ ।

ଏହା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଏହି ମାମଲାର ମୁଖ୍ୟ ଯୁକ୍ତିକୁ ନେଇଆସିଛି, ଯଥା, ପଟିଆଲା ରାଜ୍ୟ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 278 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ହେଉଛି ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସେବାରୁ ଅପସାରଣ । ସେବା ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ଦ୍ୱାରା ସେବା ସମାପ୍ତି କରିବାର ଅର୍ଥ ସେବାରୁ ଅପସାରଣ କରିବା ଭଳି କି ନୁହେଁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟିକୁ *ଶ୍ୟାମଲାଲ ବନାମ ୟୁ. ପି. ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଭାରତ ସଂଘ* ([1]) ମାମଲାରେ ଏବଂ ପୁନର୍ବାର ନିକଟରେ *ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ସୁଭାଗଚାନ୍ଦ ଦୋଶୀ* ([2]) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଳୟ *ଶ୍ୟାମଲାଲ ମାମଲାରେ*([1]) ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ଦ୍ୱାରା ସେବାର ସମାପ୍ତି, ସେବାରୁ ଅପସାରଣ କିମ୍ବା ବରଖାସ୍ତ କରିବା ଭଳି ହେବ କି ନାହିଁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଲାଗୁ ହେବ - ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇଟି ପରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ମାଧ୍ୟମରେ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ, ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦୋଷାରୋପ କିମ୍ବା ଆରୋପଣକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗର ଆଧାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା; ଦ୍ୱିତୀୟଟି ହେଉଛି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ଦ୍ୱାରା ଅଧିକାରୀ ପୂର୍ବରୁ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ଲାଭ ହରାଉଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ଯେପରି ସେ ବରଖାସ୍ତ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ ଦ୍ୱାରା ହରାନ୍ତି । ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବାସ୍ତବରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ଆରୋପ ପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏକ ତଦନ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଶେଷରେ ତଦନ୍ତର ଫଳାଫଳ ଉପରେ

[1] [1955] 1 S.C.R. 26.
[2] [1958] S.C.R. 571.

ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ଆଦେଶ ଆଧାରିତ ନଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଏହି ତଦନ୍ତ କେବଳ ସରକାରଙ୍କୁ ଏହା ସ୍ଥିର କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଲୋକହିତରେ ଥିଲା କି ନାହିଁ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଆରୋପ ପତ୍ରରେ କରାଯାଇଥିବା ଆରୋପଣକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗର ଆଧାରରେ ପରିଣତ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ଏହି ପରୀକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ *ଦୋଶୀଙ୍କ ମାମଲାରେ*[1] ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସୌରାଷ୍ଟ୍ର ନାଗରିକ ସେବା ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 165-A ଅନୁଯାୟୀ ଥିବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସରର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ, ଯାହା ଅଧୀନରେ ଅବସର ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 (2) ର ଉଲ୍ଲଂଘନ ନଥିଲା । ଏହା ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ "ଯଦିଓ ମନ୍ଦ ଆଚରଣ ଏବଂ ଅପାରଗତା ହେଉଛି ସେହିସବୁ କାରକ ଯାହା ବରଖାସ୍ତ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ କିମ୍ବା ଅବସରର ଏକ ଆଦେଶରେ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଏ, ଏସବୁରେ ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି ଯେ ଅବସର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଏବଂ ତଦନ୍ତ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି, ଯଦି ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ - ଏବଂ ତଦନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ - ତାହା କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରିବାକୁ ଥିବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସନ୍ତୋଷ ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ, ବରଖାସ୍ତ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ସେହି ଆଧାର ଗଠନ କରନ୍ତି ଯାହା ଉପରେ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଆଧାରରେ ହେଉଥିବା ତଦନ୍ତଟି ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ତାହା ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ନିୟମ ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 (2) ର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ" ।

ଆମ୍ଭ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ମାମଲାରେ, ରାଜପ୍ରମୁଖଙ୍କ ଆଦେଶଟି ମନ୍ଦ ଆଚରଣ କିମ୍ବା ଅପାରଗତାର କୌଣସି ଦୋଷାରୋପ ଆଧାରରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବାର ଜଣା ପଡୁନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ଏତିକି କହିଛି ଯେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର "ପ୍ରଶାସନିକ କାରଣ" ଯୋଗୁଁ କରାଯାଇଛି । ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ନିମନ୍ତେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ଦୃଢ ଦାବି ପରେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ କେତେକ ଦୋଷାରୋପ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହା କହିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଆଧାର ନାହିଁ ଯେ ଅବସର ଆଦେଶରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଆରୋପଣ କିମ୍ବା ଦୋଷାରୋପ ରହିଥିଲା । ନିୟମ 278 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଉଚିତ କି ନୁହେଁ ତାହାକୁ ନେଇ ମନ୍ଦ ଆଚରଣ କିମ୍ବା ଅପାରଗତାର ଏପରି କୌଣସି ବିଚାର ସରକାରଙ୍କ ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିବାରରେ ପ୍ରଭାବ

[1] [1958] S.C.R. 571.

1960
ଦଲୀପ ସିଂହ
ବନାମ
ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ପକାଇଥାଇପାରେ ବୋଲି ଥିବା ତଥ୍ୟ ଉକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଆରୋପଣ କିମ୍ବା ଦୋଷାରୋପକୁ ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ପରୀକ୍ଷଣକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଯଥା, ଅଧିକାରୀଜଣକ ନିଜେ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ଲାଭ ହରାଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ, ଆମ୍ଭେ ଦେଖୁଛୁ ଯେ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପେନସନ୍ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି । ସେ ଅର୍ଜିତ ଲାଭ ହରାଇଥିବା ନେଇ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ନିୟମ 278 ସ୍ୱୟଂ ଅବସର ପରେ ପେନସନ୍ କଥା କହିଥାଏ । ଯଦି ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିନା ପେନସନରେ ଅବସର ପାଇଁ ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଅବସର ଦଣ୍ଡବିଧାନ ଭାବେ ଦିଆଯିବାର କିଛି କାରଣ ରହିଥାଆନ୍ତା । ଯେହେତୁ ଅବସର କେବଳ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପେନସନ୍ ଆଧାରରେ ହୋଇପାରିବ - ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପେନସନ୍ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି - ତେଣୁ ଅବସର ଆଦେଶ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ମାଧ୍ୟମରେ ହୋଇନାହିଁ ।

ଦୋଶୀଙ୍କ ମାମଲାରେ([1]) ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା 579 ରେ, ଏକ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଅଛି ଯାହା ପ୍ରଥମ ନଜରରେ ଏହା ସୂଚିତ କରିପାରେ ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତରେ, ବରଖାସ୍ତ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ ସୃଷ୍ଟି କରୁନଥିବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର କେବଳ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ପାଇଁ ଏକ ବୟସ ସ୍ଥିର କରୁଥିବା ଏକ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ହିଁ ହୋଇପାରିବ । ଆମ୍ଭେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ *ଦୋଶୀଙ୍କ ମାମଲାରେ*([1]) ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା କହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । *ଦୋଶୀଙ୍କ ମାମଲାରେ*([1]), ବାସ୍ତବରେ 55 ବର୍ଷ ବୟସରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ପାଇଁ ଏକ ବୟସ ସ୍ଥିର କରୁଥିବା ଏକ ନିୟମ ଥିଲା, ଏବଂ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଜଣେ ଅଧିକାରୀ 50 କିମ୍ବା 25 ବର୍ଷର ସେବା ସମାପ୍ତ କରିବା ପରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଏକ ନିୟମ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ସେହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ହିଁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପରୋକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ସେହି ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଏପରି କୌଣସି ନିୟମର ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିନଥିଲା ଯାହା ସେବାର ଅବଧି ନିର୍ବିଶେଷରେ ଯେକୌଣସି ବୟସରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ନେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଥିଲା । ଉଲ୍ଲିଖିତ *ଦୋଶୀଙ୍କ ମାମଲାରେ* ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଏକ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ଭଳି ପାଠ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଯେ ଆମ୍ଭେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନିୟମ

[1] [1958] S.C.R. 571.

ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅବସରକୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ବରଖାସ୍ତ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ତେଣୁ ଆମ୍ଭ ମତରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସଠିକ୍ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ଆଦେଶଟି ସେବାରୁ ଅପସାରଣ ଭଳି ନଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଲାଗୁ ହୋଇଥାନ୍ତା ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାଟି ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା।

ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ଅମରେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର, ଅନୁବାଦକ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।